

A szórványban élő vajdasági magyarok iskolaválasztási jellemzői

Trombitás Tímea

Szegedi Tudományegyetem

A szórványban élők identitásának megőrzése kiemelt jelentőségű, melynek egyik alapvető pillére az anyanyelven történő tanulás. Az anyanyelvű oktatás fenntartása és megőrzése fontos feladat, hiszen a szórványban élő magyar kisebbség anyanyelv használata a mindennapok során háttérbe szorul, amely felerősíti az asszimilációs folyamatokat. A vajdasági szórványterületeken általánossá vált, hogy a szülők különböző megfontolásból gyermekeiket többségi nyelven iskoláztatják, annak ellenére, hogy biztosított a magyar tannyelvű oktatás.

Tanulmányomban a szórványban élő vajdasági magyarok többségi nyelvű iskolaválasztásának körülményeit és motivációit ismertetem. A kutatás célja, hogy feltérképezze a szórványterületeken élő magyar tanulók és szüleik milyen szempontok alapján döntöttek a szerb tannyelvű iskoláztatás mellett. A kutatás egyik fő kérdése, hogy milyen családi, kulturális és mikroközösségi háttere van a magyar nemzetiségű szülők beiskolázási gyakorlatainak? Illetve, milyen tényezők befolyásolják az iskola tannyelvének megválasztását? A kérdések megválaszolására kvalitatív módszert alkalmaztam. A vizsgálatban olyan szerb tannyelvű osztályokban tanulókat vontam be, akik magyar vagy vegyes nemzetiségű családból származnak. Mindemellett interjút készítettem nemcsak a diákokkal, hanem szüleikkel és pedagógusaikkal is. A kutatási helyszín Nagyikinda és Újvidék községközpontok (a község fogalma Szerbiában tartalmában mást jelent, mint a magyarországi terminológiában) voltak, ahol egyaránt lehetőség nyílik magyar és szerb tannyelvű osztályokba iratkozni.

A nagyikindai kutatás rámutatott az iskolai előkészítő tannyelvének jelentőségére, ugyanis a szülők elmondása alapján, azt követően, hogy gyermekük szerb nyelvű óvodába járt, nem is gondolkodtak el a választható oktatási nyelveken, gyermeküket automatikusan szerb tannyelvű osztályba írták. Mindemellett az iskolaválasztást a nyelvi szemponton kívül egyéb elvárások is befolyásolták, mint a tanárok személye, a családi mintakövetés, az iskola térbeli elhelyezkedése, továbbá a szülő saját iskoláskori negatív illetve pozitív tapasztalata. Összességében elmondható, hogy a döntéshozatalban számos kulturális, gazdasági, politikai és családi tényező is szerepet játszik, melyet tanulmányomban részletesen elemzek.